NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj X. V saboto 23. oktobra (sredojesna) 1852. *List 85.*

Hebrejske melodije.

Po angleškem L. Byron-a, poslovenil Jeriša.

XV.

Življenje duha.

Ko ogerne smertni mraz eti il revati,
O kamo duh nesmertni le vzverši?
Ne može umreti on, ne može ostati,
Timveč za sabo temni prah pusti.
Tedaj, brez têla stopnjama gazine
Planetov mar nebeške preblodi?
Al mar na hip prostranstva svét prešine,
Postanši okó, k' pregleda vse stvarí?

Neskončno, večno bitje, brez preminja,
Mišljenka nevidima, a vse vidéč,
Vse, vse, kar zemlja, kar nebo razgrinja,
Pregledal bode, vsega se spomnéč:
Dni sled nejasni, kojih lučca bleda
Le komaj u spomini še merlí,
U jednem širnem vzori duh ugleda,
I bilo vse mu ob jednem prilišči.

Postava zavoljo ognja na kmetih.

(Dalje.)

Nobeden človek se ne smé postopiti, z odkrito lučjo, gorečimi treskami, ali z žerjavco pod streho, v hlev, na skedenj ali na druge kraje iti, kjer se rečí, kterih se rad oginj prime, znajdejo; in mora zato, kakor k marsikteri drugi rabi, vsaka hiša saj z eno iz dobrega pleha narejeno laterno, ali z več taistih previdena biti.

Nobeden ne smé v takih zavoljo ognja nevarnih krajih tobaka piti, ako bi ravno fajfa pokrovček imela.

Kuhinjo izžigati, in vse enake djanja, po kterih lahko oginj vun pride, so ojstro prepovedane.

Hišni gospodarji imajo svojim ženam, hčeram in deklam zapovedati, da imajo pri kuhi z maslom previdno in varno ravnati, zlasti pak, da kadar se maslo vžgè, vode va-nj nikdar ne vlijejo.

Tudi po nemarnosti je že dostikrat nesreča se zgodila. Za tega voljo imajo hišni gospodarji svojim otrokom in poslom naložiti, da na oginj in luč dobro gledajo. Ponoči, preden spat gredó, imajo gospodarji sami, vse okoli pregledati in skerbeti, da se oginj in luč dobro pogasí ali na varnim kraju ohrani.

Ravno tako skerb imajo tudi zavoljo pepéla imeti, ker se po neprevidnim tjemetanju taistega lahko kaj vžgè in oginj vstane. Zlasti pak je prepovedano pepél pod streho hraniti.

Ker naj veči nevarnost ognja od zamujenega ometanja dimnikov pride, za tega voljo se hišnim gospodarjem skerb za ometanje nikdar ne more dosti priporočiti. Sleherni gospodar ima gerlo dimnika naj manj vsakih 8 dní enkrat omesti, in saje s staro metlo ostergati dati. Dimniki pak morajo pozimi naj manj vsakih 6 tednov, poleti pak vsake tri mesce popolnoma in z veliko skerbjo pomedeni biti. Dimniki, skozi ktere se zlesti nemore, znajo sicer sami gospodarji ali domači ljudjé omesti. Taisti pak, skozi ktere se lahko zleze, morajo od pravih dimnikarjev omedeni biti. Gosposka ima tedaj skerb imeti, da se soseske z dimnikarskimi mojstri pogodijo, zraven pak tudi, da jih mojstri predrago ne obrajtajo, in da oni svojo dolžnost prav in o pravim času storé.

Župani po vaséh imajo posebno na to gledati, da se pečí in dimniki prav omedó; za tega voljo imajo po hišah večkrat pogledati, brez da bi gospodar zato poprej vedil, in zanikerne gospodarje gosposki na znanje dati.

Da se tedaj ti zdaj povedani ukazi bolj gotovo spolnujejo, se imajo vpričo gosposkiniga uradnika ali župana in srenjskega odbora z možmi in dimnikarjem, ako se kteri blizo tega kraja znajde, pozimi dvakrat, poleti pak le enkrat vse hiše posebno ogledovati. Takrat se morajo vse pečí, vsi dimniki, vse ognjiša dobro pregledati; kar se nevarnega najde, hitro popraviti ukazati, ali pa gosposki, ali clo kresíi na znanje dati. Župan in soseska imajo potlej na to gledati, da se vse, kar je pri ogledu naročeno bilo, gotovo in natanko dopolne in sploh reči, da se nič ne zgodí, kar je v leti postavi zavolj ognja prepovedano.

(Dalje sledí.)

Kmetijska skušnja.

(*Čez 50 let star krompir*). V Jabloni na Českim so v letu 1850 pri izkopanju pred 50 leti zasutiga hrama našli poldrug vagán čisto zvenjeniga in ko les terdiga krompirja. Na zrak položen je začel kmalo kaliti, čeravno skuhan ni bil za nobeno rabo. En del tega krompirja so posadili že leta 1850, ki pa ni obilo rodil; gospodar je pridelk drugo leto spet sadil, ki je pa gnjil kakor drugi krompir. Ker pred 50 leti so v tem kraji še malo krompirja sadili in se tačas od krompirjeve gnjilobe ni nič vedilo, je ta skušnja gotov in očiten dokaz, da vzrok gnjiline ni v spridenim krompirju samim, ampak v vremenu in druzih neznanih zračnih vzrokih iskati. (Centralbl. f. Landw.)

Ogled nove kazenske postave
zoper hudodelstva, pregreške in prestopke.

(Dalje.)

Od nezvestobe.

Za hudodelstvo se čisla tista nezvestoba, s ktero kdo po svojem javnem (deržavnem ali občinskem) uredu ali posebnem naročilu gosposke ali občine (soseske) sebi zaupano blago, ki več kakor 5 goldinarjev znese, priderżuje ali si prilastí.

Tako nezvestobo gré kaznovati s težko ječo od 1 do 5 let; če pa sto goldinarjev preseže, od 5 do 10 in 20 let.

Tudi tisti se zakriví s hudodelstvom nezvestobe, kdor razun gori imenovaniga primerleja sebi zaupano blago, ki več kot 50 goldinarjev znese, priderżuje ali si prilasti. — Rečí, ktere kak upnik zarubi, pa pri dolžniku shranjene pustí, naj se tudi čislajo za dolžniku zaupano blago.

Tako nezvestobo je treba kaznovati z ječo od 6 mescov do 1 leta; če pa znesek tri sto goldinarjev preseže, s težko ječo od 1 do 5 let; in pri posebnih obtežavah med 5 in 10 leti.

Deležnosti tatvine ali nezvestobe je kriv, kdor ukradeno ali onezvesteno reč skrije, si jo pridobí ali poprodá.

Ako je deležniku 1) iz zneska ali vrednosti rečí, ali iz tega, kar in kakor se je zgodilo, znano, da ste bile tatvina ali nezvestoba storjeni tako in v takošnih okolšinah, da postanete zavoljo tega hudodelstvo, ne pa samo zavoljo osebne storivcove lastnosti, in 2) če večkrat prikrite, pridobljene ali razprodane rečí skupej pri tatvini znesek ali vrednost 25, pri nezvestobi pa 50 goldinarjev presežejo, naj se kaznuje ta deležnost z ječo od 6 mescov do 1 leta; po velikosti zneska, zvijačnosti in škode, h kteri se je pripomoglo, tudi do 5 let.

Vsaka tatvina in vsaka nezvestoba pa neha biti kaznjiva, ako storivec iz djavnega kesa, čeravno priganjan po poškodovanem, ne pa kak drug človek za-nj, celo iz njegovega dela izvirajočo škodo zopet poverne, preden sodnija ali kaka druga gosposka za njegovo krivdo zvé.

Ravno to velja tudi od deležnosti; vendar je zadosti k oprostenju, če je deležnik tatvine ali nezvestobe, preden gosposka kaj zvé, celo škodo povernil, ki je iz njegove deležnosti nastopila, ako se ti delež da pozvediti.

Če bi torej poškodovanec pri gosposki naznanil, da je bil okraden, pa bi ne mogel tudi ne iz daljnih ovadljev na nobenega storivca kazati, in bi storivec, preden gosposka zvé, da je on to storil, škodo povernil, je storivec pač brez kazni. Odločba poprejšnega paragrafa pa ne veljá, in storivec kazni zapade:

a) če okradeni bežečega tatú dojde, preden je ti ukradeno blago spravil, in tat blago le na njegovo tirjanje nazaj da, ali, ko ga lové, od sebe verže; ali
b) če se storivec zaveže, poškodovanemu v odločeni dobi povračilo dati, pa poravnave ne dostane, da ga po tem poškodovani ovadi, ali
c) če je bilo v teh okolšinah pri sklepanju poravnave samo nekaj ukradenega blaga nazaj dano; ali
d) če storivec nekaj ukradenega blaga nazaj da, preden gosposka to reč zvé, in zastran ostanka poravnavo ponudi, poškodovani pa v poravnavo ne privoli, marveč storivca zapreti da.

Koliko pa gré tukej neomenjene tatvine ali nezvestobe in njih deležnost, kakor tudi sploh tatvine in nezvestobe, ki se pripetijo med zakonskimi, med starši in otroci, in med brati in sestrami, dokler v vkupnem hiševanju živé, za prestopke čislati, zastran tega je predpis v drugem delu te postave dan (§. 463).

(Dalje sledi.)

Ogled po svetu.

Skrivni kraljevi svetovavec Dieterici je v učenim zboru v Berolinu tole naznanil: Na celim svetu živí sedaj okoli 1100 milionov ljudí, iz med kterih jih prebiva péti del, to je, 257 milionov v Europi, našim delu sveta.

Važno je zvediti število teh ljudstev po razločku vére, ktero, čeravno se ne more popolnoma natanjčno zvediti, je vendar toliko resnično, kolikor zamore biti.

V Europi živí, po nar novejšim izvedenju, 252 kristianov (katoljške, evangeljske in pravoslavne vére), 4 milione in pol mahomedancov, in 2 miliona in pol judov.

V Azii, kjer je bil naš Izveličar rojen, je 560 milionov buddha-bramaitov, 33 milionov mahomedancov, kristianov je 4 milione, judov pa 3 milione.

V Afriki je $104\frac{1}{2}$ mil. mahomedancov, 51 mil. ajdov, $2\frac{1}{2}$ mil. kristianov in 2 mil. judov.

V Ameriki je 45 mil. kristianov, blizo 5 mil. ajdov.

V Australii je blizo 1 mil. kristianov in ravno toliko ajdov.

Po tem takim je tedaj na celim svetu 560 mil. spoznovavcev buddhaizma in bramaizma, 304 mil. kristianov, 141 mil. mahomedancov, 8 mil. judov, 57 mil. ajdov.

Potovanje po Laškim.

Spisal M. Verné.

31. pismo.

Dragi prijatel!

V nedeljo, 25. maliga serpana, smo bili že zgodaj zjutraj v Livorni, kamor je iz Čivitevekie 120 mornarskih milj.

Livorna je sicer že staro, pa vender lepo zidano, bogato kupčijsko mesto poleg sredzemeljskiga morja s prostorno in terdno luko za ladje. Na tergu pri luki je spominek Ferdinanda I. — prav lepa podoba iz beliga marmeljna, krog ktere štiri bronaste prekrasne podobe vklenjenih Turkov žalostno sedijo. Sicer nima mesto, ki šteje blizo 80.000 duš, med kterimi je gotovo tretji del Judov, razun velike stolne cerkve in razun krasniga noviga gledišča nič kaj posebniga.

Ravno nasproti mesta je viditi daleč v morju otok, ki se mu „Gorgona“ pravi, in še dalje za tem je Korzika (Corsica), ki se pa iz Livorne ne da viditi.

27. maliga serpana sva s tovaršem po železnici naprej v Pizo (Pisa) potegnila. Železnica pelje po lepi široki, pa semtertje silno močirni ravníni. Ko sim se Pizi bližal, so mi Dantetovi versi:

»Ahi Pisa, vituperio delle genti
Del bel paese lá, dove 'l *sí* suona« —

na misel prišli; in žalost me je obšla, ker sim se grozovitih časov hudiga serda Guelfov in Gibelínov in njih kervavih bojev spomnil, in ker se mi je dozdevalo, de se tudi nam terdi, hudi časi bližajo. Lahi se namreč tako gerdo deržé in vedejo, kakor de bi hotli vse Nemce (Tedeschi), posebno pa nas Austriane, snesti.

Piza je prav lepo mesto na obéh straneh reke „Arno“. Nekdaj je bilo to mesto bogata in mogočna ljudovlada, zdaj pa je zlo obožala, in šteje komaj 25 do 30.000 duš. Mesto je polno velicih krasnih poslopij. Posebno pa mi je dopadla prelepa stolna cerkev na prostornim tergu pri mestnim ozidju na severni strani mesta. Od

leta 1063 do 1118 so jo gotovo z velicimi stroški napravili, ker je večidel iz marmeljna sozidana in ena nar lepših v celi Italii. Pred cerkvijo je krasna kapela s kerstnim kamnam (Baptisterium), vsa iz beliga marmeljna s kiporisi krasno okinčana. Na zadnjim koncu cerkve, pa enmalo od nje, je pa tisti sloveči, 188 čevljev visoki stolp ali zvonik, čudež Italie, kteri 15 čevljev naklonjen visí. Izverh tega zvonika, ki je od zunaj tudi vès iz marmeljna, sim vidil čez otok „Gorgono“ prav dalječ v morju neki hrib, o kterim so mi terdili, de je na Korziki. — Poleg stolne cerkve je tisto sloveče mestno pokopališče (Campo Santo), za ktero so bili Pizančani o križanskih vojskah, konec dvanajstiga stoletja, zemlje iz svete ali obljubljene dežele, ali iz Palestine pripeljali. Ni ravno veliko, pa silno lepo, okrog in okrog ima krasno, po imenitnih umetnikih pisano klonico; škoda, de so podobe že zlo poškodovane. Dandanašnji ne pokopujejo mende več tù; saj novih grobov nisim vidil.

Malo več ko pol ure od mesta na severno-zahodni strani ima toškanski veliki vojvoda v lepi rodovitni ravníni silno veliko zemljišče ali pristavo (Cascina), kjer čez 60 krav narboljšiga pleména redí. Tudi ima v ti pristavi okoli 80 velbljudov ali kamél že od časov križanskih vojsk, kar nisim prej nikoli ne slišal ne bral. Dobro so se podomačile. Samce pri delu porabijo, de gnoj na njive nosijo, in derva vkup znašajo; samice se pa brez vsiga dela po travnicih in lepih gajih pasejo. Tiste kaméle, ki jih Savojardi včasih s kakošno opico in tudi z medvedam po svetu vozijo in kažejo, so mende vse iz Pize, in niso nikdar ne Azie, ne Afrike vidile.

Novičar iz slovanskih krajev.

Xp. *Iz Ormoža.* (Dalje). Ker pa povsod resnico ljubim in napák, ki se popraviti dajo, nikjer ne zakrivam, tedaj tudi domačih ne, moram rêči, da pervi nauk v domačem slovenskem jeziku se v omenjenih šolah večidel zlo pomanjkljivo delí, ker le v malokterih šolah najdeš tisto izverstno abecednico, po kteri se v šolah Lavantinske škofije učí in ktera je osnovana po potrebah sedanjega časa; čeravno ne povsod, zadenemo vendar večidel v omenjenih šolah na abecednice starega kopita, kterih osnova ni po tistih naravnih vodilih, ki so razumu mladih glavíc vgodne, in ktere so verh tega še celò s pismenkami okorne „bohoričiče“ natisnjene, ktera že zdavnej med staro šaro počiva in s ktero se nobena reč več ne natiskuje. Treba bi tedaj bilo, da bi vsi šolski dištriktni ogledi tudi na to zvesto pazili, po kterih bukvah učitelji otroke domači jezik čitati učijo, da odpravijo take knjige, v kterih se otroci druzih pismenk (čerk) učé, kakor tistih, s kterimi so po določnim ukazu vis. ministertva nauka šolske knjige v gimnaziih itd. natisnjene in v kterem pravopisu tudi vlada vse svoje naznanila ljudstvu naznanuje. Kdor je imel priložnost se z učitelji po deželi soznaniti, je imel tudi priložnost se prepričati, da je le malo tacih, ki so v znanstvu domačega jezika terdni in da je tudi dosto tacih, kterim ni veliko za-nj mar; — takim se tedaj ne more in ne smé prepustiti prosta volja v izberi abcednic starega kopita, ako se dobijo že dobre nove. Sreča za otroke, da se tudi novega pravopisu navadijo, so večidel le verli gosp. kateheti, ki si prizadevajo jih soznaniti s tisto pisavo, v kteri se dandanašnji piše, bukve in časniki tiskajo. Če bi gosp. katehetov ne bilo, ki keršanski nauk in sv. evangeli otrokom v maternem jeziku razlagajo, bi skoraj ne duha ne sluha ne bilo o slovenskem jeziku, kterega nauk je že z „malimi povesticami“, v stari pisavi natisnjenih, slovó dobil, ker kmalo se začnè brez vsega prida otročičem branje, pisanje, računstvo, slovnica in pravopis v samem nemškem jeziku v glavo vbijati, kterega se v malih ljudskih šolah nikdar naučiti ne morejo. Ni se tedaj čuditi, ako se otrokom šola pristudi in se stariši o koristnosti šol prepričati ne morejo. Vendar s tem nočem rêči, da bi bila povsod taka, čeravno je večidel; imamo hvale vredne možake tudi v ljudskih šolah, ki zapopadejo njih namen, da morajo po pravici vseučiliše prostega ljudstva biti. (Dalje sledí).

Iz Notranjiga. Kar se je začela železnica skozi Krajnsko izdelovati, so na več straneh tudi jeli misliti, po kakošnih potih bi ložje bilo iz posamesnih krajev do železnice priti; zakaj stare vožnje pota in pa železnica se ne stekajo povsod.

Na notranji strani je poglavitno prašanje, kako da bi se Idria z železnico zvezala po nar kraji in nar ložji poti; večji postaja pri železnici bo namreč v Logatcu, stara cesta med Idrio in Logatcam in tudi med Verhniko pa gré čez visoke Veharše, kjer pozimi burja in zametje pot zapirajo. Kakor je nek za terdno sklenjeno, se bo iz Idrie nova cesta peljala po Zali, kjer je za vodo sicer precej oska, vonder zadosti položna odpertina proti Godoviču; od ondod pojde cesta na Hotedrašico, in potem do Logatca, od koder so že nekaj nove poti po tej strani poskušali narediti. Ko bi tudi zastran železnice ne bilo potreba, je vonder truda vredno novo cesto po tej meri napraviti, da bi se obilnim klancam dozdanje ceste odšlo.

Ni dolgo, kar so že tudi v Poljanski in Žirovski dolíni svete delali, hitreje do železnice dospeti; zakaj iz Poljan je čez Loko na Ljubljano velika okolica, iz Žirov proti Idrii pa unstran Žirovnice silno sterm in visok klanec. Iz Žirov so že mislili po Sovri proti Zavracu, in dalje čez Rovte proti Logatcu cesto napraviti, — pa početek je zastal. Morebiti bi se iz Žirov tudi po drugi strani, namreč po Račevi na Smrečje cesta dala izpeljati, od koder tudi ni preteško na Rovte in dalje na Logatec priti; po Račevi na Smrečje bi cesta zamogla na dva kraja služiti, namreč ne samo na Logatec, ampak tudi na Verhniko, kakor se že zdaj desiravno po slabi poti čez Podlipo vozi; iz Rovt na Logatec, in pa iz Podlipe na Verhniko je že sicer nekaj ceste. Gotovo bi bilo dobro, Poljansko in Žirovsko dolíno po priložniši poti z Verhniško in Logaško ravníno zvezati; tudi brez železnice bi taka cesta na več straní dobiček dajala.

Pri tej priložnosti se zná tudi dolenska stran opomniti. Ondi je poglavitna reč, Novomesto z železnico po boljši cesti zvezati, in sicer v meri proti Zidanimu mostu, ali pa, kadar se železnica do Zagreba izpelje, proti Sevnici, oboje čez Mokronog. Dozdaj se vozi iz Novigamesta čez Šmarjeto na Mokronog po veliki okolici, in zopet iz Mokronoga na Boštanj čez sterme klance, od ondod pa na Radeče in na Zidanimost po veliki okolici. Dolgo je govorjenje, od Novigamesta čez Mokronog do Save novo cesto izdelati, še bolj dolgo, kakor je od železnice glas bil, pa hrib med Novimmestam in Mokronogam je na poti, in čez Trebelno ali Gorejni Mokronog bo zmirej sterma cesta, ako se posebno umetno ne izpelje, kar govorijo, da se bo zgodilo. Dalje se od Mokronoga namesti čez sterme klance, za Merno do Boštanja, ali prav za prav do Terične vasí, bolj položna pot izdelati da; tudi za to stran se že neki sklepi delajo. Da bi pač iz golih sklepov skorej kaj koristniga izdelka bilo! P. H.

Iz Verhnike. Dokončano je poglavitno zidanje, kteriga se je Verhniška soseska polotila, namreč cerkev sv. Pavla, in ravno ta dan, ko je bila lansko leto blagoslovljena, namreč o spominu posvečenja vsih

cerkev, so naš milostvi knezoškof gospod Anton Alojz jo posvetili. Kar je ta božja hiša od znotraj in od zunaj olikana in z barvami pretegnjena, se umetnija in lepota nove stavbe po risanji g. Šebelna jasno razodeva; stena je namreč zunaj z rumenkasto, znotraj z zelenkasto, obok znotraj pa z rudečkasto barvo prevlečen; in barva je tukaj bolj svetla, tamkaj bolj temna (tuširana). Med tem, ko zdaj domači mojster Matevž Medved hití novo cerkev pri Novi štifti na Štajarskim sozidati, je tukajšno pa laški mojster Gromazzi prezalo izlikal; veliki altar je pa Kurc Goldensteinski na sirovim zidu izobrazil; verhi se razloči plavo nebo z zlatimi zvezdami; v drugim delu so zidane lezene v altar povzete; v sredi lepa podoba s. Pavla spreobernjenja, in na straněh zala okna z barvastim križem se kaj prijetno stikajo. Prostora ni tukej za posebno popisovanje vsiga druziga, kar se je v ozalšanje noviga tempeljna zgodilo; le toliko je reči, da se nobena stvar ne pogreša, ktera se v dobro in lepo opravljeni cerkvi tirja.

Visokovredni knezoškof gospod Anton Alojz so že na večer 16. t. m. prišli posvečevat novo cerkev; duhovšina, ljudstvo in vmes deklice v belo oblečene in ovenčane, vse jih je s častjó sprejelo. V dan posvečenja, 17. t. m. pa se je velika množica ljudstva sošla gledat sveto opravilo, kakoršno se ne da pogosto viditi; nebo se je tudi pervikrat po dolgim dežji lepo zjasnilo, in veselje dneva polepšalo. Sveto opravilo se je po navadah katoliške cerkve godilo, in vmes je vnet govornik zbrano množico od pomembe take slovesnosti učil, in tudi hvalo vsim izrekel, kteri so s trudam in darmí k doveršenju veliciga dela pripomogli. Veselo je pretekel po končanim svetim opravilu tudi drugi del dneva, in na večer so se prečastiti knezoškof spet ločili, častno spremljeni. Vsi ginjeni so bili višji pastir nad tem, kar je ta soseska v kratkim času storila; posebno jih je veselila edinost, s ktero so vsi udje soseske, visoki in niski, pri delih pomagali, ki služijo v višji duhovni prid; zraven nove cerkve menimo namreč tudi novo šolo.

Naj nihče vzlo ne jemlje, ako od ene soseske na Krajnskim kaj več pišemo; naj le drugi tudi od druzih povedó. Krajnci le premalo od svojih rečí po svetu razznanijo; vse Dunajske novíce vedó povedati od peterih cerkev, ki se v dolni Austrii zidajo. Zakaj bi mi ne povedali, de ste to leto na Krajnskim dvé, ena večji ena manjši, pa obé lepi (na Verhnihi in v Goricah) sozidane? Zakaj bi ne povedali, de so prečastiti knezoškof v časi svojiga vladanja v Ljubljanski škofii, zdaj že skoraj štirdeseto cerkev posvetili, in de za prihodnje leto že spet dvé novi čakate? Po svetu pravijo dosti hudiga od Krajncov, naj zvedó tudi kaj dobriga. Podlipski.

V Ljubljani. V poslednjim zboru mestniga odbora je bila mestna rajtinga pretekliga 1851. leta po predpisu srenjske postave ojstro pretresena; pokazalo se je, da celo premoženje mestno v vsih svojih dohodkih posestvu in blagu konec lanskiga leta je zneslo 120.557 fl. 12½ kr. Dohodki za prihodnje leto so prevdarjeni na 62.650 fl., izdajki pa na 64.473 fl., tedaj bi po tem prevdarku utegnilo zmanjkati 1823 fl., zavoljo kterih se pa ne bo mestjanam noben davek naložil, ker po skerbnim gospodarstvu se bojo dali stroški s dohodki poravnati. — Gosp. Ambrož, kterimu gré zasluga, da je za konjski somenj pripravni prostor zad Kravje dolíne oskerbel, za kteriga so prodajavci in kupci hvaležni, da ne kupujejo živine v nevarnosti svojiga življenja in o slabim vremenu v blato pogreznjeni, je nasvetoval v tem zboru, da naj se tudi somenj za govejo živino tù sèm prestavi, ker sta gospodarja dotičniga zemljíša pripravljena, proti primernimu plačilu ga prepustiti za somnjíše. Odbor spoznavši, da bo to, da sta obá somnja skupej, prodajavcam in kupcam zlo všeč, in da je prostor za goveji somenj pred cukrarijo pretesen, je enoglasno poterdil gosp. Ambrožev nasvèt; tedaj bota o sv. Ošpeti že obá somnja skupej zad Kravje dolíne, kteri že po imenu goveji somenj sliši. — Poslednjič je na vprašanje c. k. deželniga poglavarstva odbor enoglasno nasvetoval: naj se gosp. Jož. Schmidt-u pravica dovoli, na Dunajskih ulicah novo apoteko napraviti, ker se na tem kraji proti železnici mesto vedno razširjuje, in Ljubljana zdaj že blizo 18.000 stanovavcev šteje, kterih je pred 40 leti, ko so že tudi 4 apoteke v Ljubljani bile, le kacih 10.000 štela.

Iz Ljubljane. Ljublj. tesarski mojster gosp. Pajk je modêle tiste svoje vodne mašine, ktero so tudi svetli nadvojvoda Janez o poslednjim zboru kmetijske družbe na gosp. predsednikovim vertu na Fužinah s pohvalo ogledovali, na svèt gospoda nadvojvoda c. k. ministerstvu vojništva na Dunaj poslal za vojaške potrebe; ministerstvo jih je rado sprejelo in te dní gosp. Pajku sledeče hvalno pismo poslalo:

»C. k. vojniško ministerstvo je z dopisam od 5. t. m. št. 8001 podpisanimu glavnimu stavbinimu vodstvu ukazalo, Vam zato, da prepustite ces. vojaštvu svojo privilegirano vodno mašino v povoljno rabo, posebno zahvalo Njih ekc. gosp. vojniga ministra naznaniti in Vam povedati, da se je gosp. minister namenil, to lepo domoljubno djanje tudi Njih apostoljskimu veličanstvu presvitlimu cesarju na znanje dati. C. k. glavno stavbino vodstvo si za veselo dolžnost spozná, Vam to častno spoznanje razodeti. — Na Dunaji 14. oktobra 1852.«

Novičar iz mnogih krajev.

Dunajski časnik razglasi iména več mož na Horvaškim, ktere je svitli cesar vsled svojiga potovanja s častnimi redi poslavil; ubogim Rečanam, ktere je poslednja povodinj zlo poškodovala, je podariti ukazal 3580 fl. — Pretekli mesec se je po cesarskih železnicah peljalo 272.649 ljudi, blaga 1,576.785 centov, dohodki zato so bili 978.976 fl. — Ker je Pruska vlada razderla colno in kupčijsko združtvo za Nemške dežele, je poklicala austrianska vlada vse tiste deržave, ki so ž njo edinih misel, v posvet na Dunaj. — Ministerstvo kupčijstva je podelilo privilegi dr. Antoldi-tu v Mantovi na znajdbo notniga berilnjaka (Notenpult), po kteri se notni listi obračati zamorejo brez rok, le s stopajem. — Iz več krajev se sliši, da šolska mladost zdaj le v realne šole tiší, latinske šole pa opuša. — V „Agramer Zeitung“ je neko čudodelno mazílo napovedano, ki je znajdeno na Angleškim in se Hollowayevo mazílo imenuje; napovednik pravi, da človek celò umreti ne more, kdor ima zaupanja dovelj, se dolgo s tem mazílam mazati. Nam se le čuda zdí, da se smejo take „mazarije“ razglasovati, s kterim se ljudstvo le slepari! — 4. dan prihodnjiga mesca bo imeniten dan za celi svet, ker na ta dan je skupej poklican novi deržavni zbor v Londonu, v Parizu pa starašinstvo (senat), ki se ima na ukaz Napoleona posvetovati o napravi francoskiga cesarstva; kar je bilo že dolgo gotovo, se bo zdaj zgodilo; nasvèt starašinstva se bo predložil ljudstvu v sklep, ki bo v zborih glasoval: ali hoče imeti cesarja ali ne. Napoleon ravná v tem previdno in se noče samolastno cesarja oklicati, ampak hoče, da tisto ljudstvo, ki je ljudovlado oživilo, naj jo tudi pokoplje, in na nje gomili naj se vzdigne cesarski orel. Da bi bil orel mirú! — Napoleon je znaniga glavarja Arabcov Abdel-Kadra, ki je bil dolgo v Amboisu na Francoskim zapert, ob svojim potovanji iz zapretja izpustil. — Tudi na Angleškim se po trumah severnih ptičev znamnja množijo, da bo letošnja zima huda.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*